

yönlendirmelidir.

Memurun sosyal statüsü yükseltilmelidir. Bunun belkide en önemli yolu iyi bir ücret rejiminde yatmaktadır. Yüksek bir sosyal statü ve ücret memura, memurluktan çıkarılması durumunda kaybedeceği çok şey bulunduğunu duyumsatacaktır.

Memuriyette ileryelen yıllar memuru özendirerek önlemlerle donatılmalıdır. Örneğin tavan derecesinin kaldırılması, izin hakkının artırılması, konut olanağının sağlanması, çocukların eğitim giderlerinin yüklenilmesi bu önlemler arasında sayılabilir.

Konu ile ilgili son önerimiz şu olacaktır: Kurallar kağıt üzerinde kalmamalıdır. Bunun uygulamaya dönük bir eksiklik olduğu öne sürebilir. Ancak uygulamayanlara getirilecek yaptırımlarla kuralların uygulanmasının sağlanması olanaklıdır.

KAYNAKLAR

- 1- Dr. Cahit TUTUM, "Kamu Personeli Sorunu". 1. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, İkinci Kitap-Kamu Yönetimi, Ankara 1990, sy. 569.
- 2- TUTUM, sy. 570.
- 3- Mustafa SÖNMEZ, Türkiye'de Gelir Eşitsizliği, İletişim Yayınları, s. 114.
- 4- TUTUM - sy. 568.
- 5- Cumhuriyet Gazetesi, 19.19.1990.

İlaç bilgisi üzerine çeşitlemeler

Doç. Dr. İsmail ÜSTEL*

Bir mesleği diğerlerinden ayıran başlıca özellik, alanındaki bilginin üretiminde ve kullanımında gösterdiği başarıdır.

"Tıbbi Enformatik", sağlık alanındaki her türlü bilginin oluşumundan işlenmesine, iletişiminden kullanılabilirlik kalitesine kadar yayılan bir kavramdır. Bu kavram, konuya, işin felsefesinden teknolojik altyapısına dek uzanan çok geniş bir perspektiften bakmaktadır. Sağlıkçılar, sorunlarına çözüm getirebilen ilaç bilgisine gereksinim duymaktadırlar. Gerek birey ölçeğinde, gerekse toplumsal boyutta düşünüldüğünde, ilaç tedavisi planının maliyet-etkinlik ve risk-yarar oranlarının gözününe alınması gerekmektedir. Bu oranların seçeneklerarası kıyaslamaya dayanan bağıl büyüklükler olması, geniş spektrumlu ilaç bilgisine duyulan talebi artırmaktadır. Hedeflenen, konfeksiyon türü değil, ölçüye göre kesilip biçilmiş bilgidir. Bu "terzilik" işleminin üstesinden gelinebilmesi, bilginin özenle seçilmesine titizlikle değerlendirilmesine, gerekme-yen kı-

sımların dikkatle ayıklanmasına ve geriye kalanların yeterince sindirilmesine bağlıdır.

İlaç bilgisi doğru, eksiksiz, yan tutmayan ve güncel olmalıdır. Dahası, amaca uygunluk göstermeli, gerek duyulan yerde ve istenen sürede devreye girebilmelidir. Ayrıca, parasal ve diğer maliyetleri kullanıcının kabul edeceği sınırlar içinde kalmalıdır. İlaç bilgisinin ve ilaç bilgi sisteminin kalite güvenliğinin sağlanması döngüsü süreklilik göstermelidir. Diğer bir anlatımla, bilgi kalitesinin nesnel birimlerle tanımlanması (kriter ve standartların belirlenmesi), ayrıntılı biçimde izlenmesi ve düzeltici önlemlerin alınması süreci kesintiye uğramamalıdır.

İlaç bilgisinin temeli, araştırma-geliştirmedir. Buradan hareketle, yazılı-basılı kaynaklar hiyerarşisi (birincil, ikincil ve üçüncül kaynaklar) oluşur. En bilinen ilaç bilgisi pınarları/kanalları ilaç endüstrisi, akademik çevreler ve devlettir. Hekimlere en hızlı ve yoğun biçimde ulaşan bilgi kaynağı, ilaç yapımcılarıdır. Propagandistlerden dergi reklamlarına, değişik yöntemlerle desteklenen bilimsel toplantılardan çok yönlü bağışlara kadar yayılım gösteren bir "promosyon makinası" sürekli çalışmaktadır. Kuşkusuz, ilaç endüstrisi tarafından üretilen ve dağıtılan bilgi, nicelik açısından yeterlidir. Ne var ki, bu tür ilaç bilgisinin niteliği, tüm dünyada zaman zaman tartışma konusu olmaktadır. İlgili yasal kurallara ve özdenetim mekanizmasına karşın, bu alandaki kuşkuların tamamen giderilmiş olduğu söylenemez. Dolayısıyla, ilaç endüstrisi kökenli bilgi karşısında her zaman "temkinli olunmalı" ve yalnızca bu kaynağa "bağımlı kalınmamalıdır."

İlaç bilgisi konusunda karşılaşılan sorunlar şöyle özetlenebilir:

a) Bilginin üretimindeki yetersizlikler, b) Bilginin dağıtımındaki aksaklıklar, c) Bilginin kalitesine ilişkin olumsuzluklar, d) Kullanıcıların bilgiye erişim ve/veya bilginin değerlendirilmesi konusundaki zaman-beceri-edinme gücü kısıtlılıkları. Doğaldır ki, en büyük sorun, "ilaç bilgisinin yaşamsal öneminin kavranamamış olması"dır.

Çağımızda, bilgi patlamasından söz edilmektedir. Hepimiz, insan belleğinin kapasitesini çoktan aşmış olan bir bilgi seli tarafından kuşatılmış bulunmaktayız. Durum, ilaç bilgisi cephesinde de farklı değil. Yaşanılan karmaşanın kargaşaya dönüşümünün engellenmesi, ilaç bilgisinin artık bir uzmanlık dalı olduğunun bilincine varılabilmesi ile olanaklıdır. "İlaç bilgisi uzmanı"nın çalışma alanına neler girer? İlaç bilgisinin üretimi, hedefler doğrultusunda ayıklanması, gereğince işlenmesi, kalitesinin güvenceye alınması eşgüdümленerek sınıflandırılması, özgün sorunları çözümleyecek biçimde yapılandırılması, dağıtım kanallarının belirlenmesi, kullanıcılardan geri bildirim alınması, bilgi sisteminin verimliliğinin iyileştirilmesi, en akılcı açıdan yönetilmesi...

* Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğr. Üy.

Unutmayalım, meslekler "bilgin kadar konuş!"